

УДК 657

ЯКІСТЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Іщенко Я.П., старший викладач,
Пришляк Н.В.

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто сучасний стан та ефективність ведення бухгалтерського обліку в Україні. Запропоновано заходи щодо покращання якості бухгалтерського обліку як важливої складової ефективної діяльності підприємств.

Ключові слова: бухгалтерський облік, якість обліку, проблеми бухгалтерського обліку, фінансовий облік, управлінський облік.

Вступ. Інтеграція України у Світовий економічний простір, удосконалення інвестиційного клімату, розвиток сучасних ринкових відносин, покращання ефективності діяльності підприємств в державі вимагають наявності якісної та достовірної інформації про фінансовий стан та господарську діяльність її підприємств. Основним постачальником такої інформації є бухгалтерський облік. Створення ефективної та раціональної методології бухгалтерського обліку, що відповідатиме національним інтересам держави можливе лише з урахуванням національних умов господарювання, змін в економічному і соціальному житті, вивченням зарубіжного досвіду і використанням фундаментальних положень, прийнятих у розвинутих країнах з ринковою економікою.

Постановка проблеми. Метою даної публікації є дослідження сучасного стану бухгалтерського обліку, аналіз ефективності його здійснення, вивчення впливу бухгалтерського обліку на ефективність діяльності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням різних аспектів бухгалтерського обліку присвячені роботи видатних вітчизняних економістів, зокрема, Ф.Ф. Бутинця, М.Т. Білухи, В.М. Жука, І.О. Белебехи, Я.Д. Крупки, П.Я. Хомина, М.Ф. Огійчука, В.Я. Плаксієнка та багатьох інших.

Результати досліджень. Перехід економіки України на ринкові умови господарювання призвів до значних структурних змін в організації, забезпеченні діяльності і відповідно управлінні підприємствами. Як наслідок, ці зміни вимагають нових підходів до підготовки бухгалтерських кадрів і їх ролі в управлінні підприємством. Як слушно зазначив президент Міжнародної федерації бухгалтерів Роберт П. Бантінг на 32-у щорічному засіданні МФБ, “без роботи бухгалтерів немає високоякісної інформації, а без неї, звичайно ж, не буде жодного поступу уперед на шляху до подолання світової фінансової кризи” [1, с.3].

Нині бухгалтерський облік в Україні, як і вся економіка держави, знаходяться в кризі. Це в свою чергу негативно впливає на ефективне та прибуткове ведення підприємницької діяльності. Крім того, багато підприємств в умовах кризи перестають функціонувати. Населення втрачає роботу, а держава – надходження до бюджету. На сучасному етапі розвитку економіки України необхідною умовою ефективної підприємницької діяльності є реформування бухгалтерського обліку відповідно до потреб користувачів. Основними причинами незадовільного стану бухгалтерського обліку у нашій державі є: відсутність послідовної концепції реформування бухгалтерського обліку, недосконалість змісту Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, значна розбіжність між податковим та бухгалтерським законодавством [2, с.163].

Ефективність забезпечення бухгалтерського обліку в значній мірі залежить від форми і змісту підготовки бухгалтерських кадрів, змісту бухгалтерського обліку і розуміння його місця, ролі і значення в управлінні підприємством.

Бухгалтерський облік як особлива сфера людської діяльності має багатовікову історію. Бухгалтерська професія склалася в ході тривалого природного розподілу суспільної праці. Це обумовлено тим, що з його допомогою задовольняється потреба в достовірній і об’єктивній інформації про справедливу вартість доходів, витрат, активів, зобов’язань і капіталу. У всьому світі бухгалтерський облік давно є особливою галуззю науки. Історично склалося декілька міжнародних наукових шкіл з бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту. До найбільш відомих відносяться: англосакська, європейська, латиноамериканська, східноєвропейська [3, с. 48].

Важливість бухгалтерського обліку обумовлена тим, що він є унікальним, єдиним у своєму роді і суспільно визнаним методичним інструментом економіко-правового узгодження економічних інтересів всіх учасників бізнесу з приводу справедливого розподілу зароблених доходів на рівні окремих узятих суб’єктів господарювання.

Сутнісна особливість бухгалтерського обліку полягає в тому, що він забезпечує всі зацікавлені сторони (власників, найманих працівників, органів державного регулювання, кредиторів, інвесторів) об’єктивною, сформованою на загальноприйнятих принципах і тому достовірною інформацією, яка необхідна для ухвалення рішень. В значній мірі інвестори застосовують облікову інформацію для визначення результативності та доцільності інвестування коштів в той чи інший бізнес. Це можливо лише на основі відображення реально зароблених доходів. Держава за допомогою облікових і звітних даних оцінює рівень податкового навантаження на підприємство і стан розрахунків з бюджетом. Фондові біржі на основі бухгалтерських звітів багато в чому впливають на котирування цінних паперів суб’єктів господарювання.

Якість обліку – це здатність його елементів формувати інформацію про стан фінансово-господарської діяльності, необхідної для здійснення основних

функцій управління [4, С. 116]. Показниками якості процесу обліку можна виділити наступні: аналітичність, що передбачає ведення обліку відповідно до встановленого методологією планування і обліку об'єктів виробничо-господарської діяльності підприємства, з метою одержання по цих об'єктах інформації у встановлених об'ємах; достовірність; своєчасність; стислість; ретельність; надійність; оперативність; повнота відображення об'єктів виробничо-господарської діяльності; відповідність об'єктів виробничо-господарської діяльності заданому значенню.

Методика оцінки ефективності організації бухгалтерського обліку, зокрема на сільськогосподарському підприємстві, визначає порядок проведення аналітичних процедур, направлених на виявлення фактичного стану організації фактичного стану бухгалтерського обліку. Оцінка ефективності організації бухгалтерського обліку здійснюється за такими елементами: організація облікової політики, застосування плану рахунків бухгалтерського обліку, організація системи складання та подання звітності, організація документообігу, організація матеріально-технічного забезпечення облікової системи, професійно-кадровий склад облікової системи та деякі додаткові показники [5, С. 5].

Як показали дослідження, перешкоджає вирішенню проблеми адаптації обліку до вимог економічної системи відсутність належної нормативної бази, яка б чітко і однозначно давала відповіді на проблеми, що виникають. Так, ознайомлення із законодавчими актами, які регламентують облік, показало їх неузгодженість, неоднозначність і спірність трактувань одних і тих же категорій, що не сприяє виконанню завдань, що стоять перед обліком, забезпеченню його ролі у фінансово-господарській діяльності як інструмента підвищення економічної ефективності, а також не дозволяє визначити підходи щодо шляхів вдосконалення обліку та розширення його аналітичних можливостей для прийняття управлінських рішень.

Як відомо, система бухгалтерського обліку повинна бути такою, щоб забезпечувати оптимальну якість інформації при мінімальних термінах збирання і обробки даних, а також максимальну ефективність праці виконавців. Інструментом реалізації цього може бути належним чином сформована облікова політика підприємств.

Однією із причин кризового стану в бухгалтерському обліку в Україні є розбіжність між бухгалтерським та податковим обліком. Дослідження свідчать, що найбільш суттєві розбіжності мають місце за трьома основними позиціями: доходи, витрати, амортизація. Основна причина полягає в тому, що вони регулюються різними директивними документами.

Покращання вимагає також і система підготовки кадрів. Нині багато вищих навчальних закладів здійснюють підготовку та навчання бухгалтерів, проте кількість не завжди означає якість. Необхідно адаптувати сучасну систему підготовки фахівців з урахуванням Міжнародних стандартів та Національних стандартів, адже саме вони є виконавцями у здійсненні обліку.

На сьогодні недостатня увага приділяється деяким положенням організації обліку. Серед останніх негайного вирішення потребують три головні їх складові: організація документування господарських операцій, бухгалтерська звітність та запровадження системи вимог та критеріїв щодо ведення бухгалтерського обліку паперовими та комп'ютерними формами обліку.

Очевидно, що розв'язання даної проблеми потребує узгоджених дій усіх компетентних державних установ з метою запровадження в кожній галузі однотипної системи первинної документації для забезпечення облікових записів відповідно до П(с)БО.

Важливе значення має відпрацювання в державі вимог та критеріїв щодо форм бухгалтерського обліку. Робота має проводитись не тільки з урахуванням комп'ютерних технологій, але й необхідно враховувати технологію виробництва, аналітичні та синтетичні реєстри паперових та комп'ютерних форм обліку по галузям.

Необхідним кроком у системі поліпшення бухгалтерського обліку є вирішення проблеми розподілу системи бухгалтерського обліку на фінансовий та управлінський. Дане питання носить досить дискусійний характер з приводу правомірності розподілу системи бухгалтерського обліку на вищезгадані види та місця кожного з видів обліку в обліковій системі.

Серед більшості вчених немає сумніву, що фінансовий облік є частиною бухгалтерського. Більше того, багато науковців вважає, що фінансовий облік прийшов на зміну бухгалтерського. Він складається із сукупності правил і процедур, що забезпечують підготовку та оприлюднення інформації, яка відображається у фінансовій звітності відповідно до чинних нормативно-правових актів. Формування цієї інформації фінансовий облік здійснює, використовуючи властиві бухгалтерському обліку прийоми реєстрації, групування і систематизації даних. Саме тому його називають «бухгалтерський фінансовий облік» [6, С. 269].

Одним із напрямків удосконалення фінансового обліку в Україні на даний час фахівці на державному рівні вважають перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності. Вважається, що запровадження міжнародних стандартів в Україні сприятиме залученню іноземного капіталу, що дозволить вітчизняним підприємствам забезпечити ефективне ведення господарської діяльності та подолати економічну кризу. Окрім того, у фінансовому обліку необхідно більше уваги надавати капіталізації витрат, що дасть можливість покращити фінансовий стан підприємства і привернути увагу інвесторів.

При здійсненні управлінського обліку відбувається адаптація інформації до потреб менеджменту підприємства, зокрема формування витрат за місцями виникнення і цільовим направленням, а доходи – за сегментами діяльності. В усіх випадках ефективна реалізація функцій управління зумовлює використання своєчасної, повної та достовірної обліково-аналітичної інформації [7].

Належна якість обліково-аналітичного забезпечення потребує побудови відповідної системи бухгалтерського обліку і аналізу. В умовах ринкових відносин існує пряма залежність між прибутковим веденням господарської діяльності та якістю облікової інформації, ефективністю її використання. Поліпшення стану підприємництва в Україні та виходу держави із затяжної кризи можна досягти завдяки побудові і організації дієвої облікової системи.

Таким чином, завдяки своїм особливостям бухгалтерський облік здатний забезпечити необхідну інформацію для складання фінансової, управлінської, податкової та статистичної звітності. У системі бухгалтерського обліку відображаються найважливіші аспекти економічного життя суспільства. Тому в розвитку бухгалтерського обліку зацікавлені всі учасники господарського життя суспільства – власники засобів виробництва, наймані працівники, держава, кредитори, інвестори, банки.

Література

1. Новини від Міжнародної федерації бухгалтерів [Текст] // Школа професійного бухгалтера. – №12 (107). – 2009. – С.3.
2. Задорожний З. Актуальні проблеми бухгалтерського обліку в Україні [Текст] / З. Задорожний // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. С.163-169.
3. Євдокімов В.В. Значення бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання [Текст] / В.В. Євдокімов // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні». – Тернопіль. 2010. – С.48-49.
4. Ковальчук Є.К., Гладчак Н.В. Якість бухгалтерського обліку, як умова формування обліково-аналітичного забезпечення управління [Текст] / Є.К. Ковальчук, Н.В. Гладчак // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні». – Тернопіль. 2010. – С.116-117.
5. Жук В.М. Методика оцінки ефективності організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві [Текст] / В.М. Жук / Облік і фінанси Апк. – 2010. – №3. – С. 4-22.
6. Микитюк Н. Фінансовий облік – основа інформаційної системи підприємства [Текст] / Н. Микитюк // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. С. – 269-271.
7. Кирейцев Г.Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерського учёта: Научный доклад. – Изд.2-е, перераб. и доп. – Житомир: ЖГТУ, 2008. – 76 с.

Summary

Quality of accounting as an important part of effective activity of enterprises/ Ishchenko J.P., Pryshlyak N.V.

The modern state and efficiency of bookkeeping are considered in Ukraine. Measures in relation to the improvement of quality of bookkeeping as important constituent of effective activity of enterprises are offered

Key words: bookkeeping, quality of accounting, problem of accounting, financial accounting, administrative accounting.

УДК: 658.56:637.5

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ М'ЯСА ПТИЦІ В УКРАЇНІ

Ю.В. Ставська, асистент

Вінницький національний аграрний університет

Досліджено тенденції виробництва м'яса птиці протягом останніх двох десятиріч. Визначено вирішальну роль держави та її важелів в економічній ефективності діяльності птахівничої галузі.

Ключові слова: ринок, якість, м'ясо птиці, імпорт.

Вступ. Створення ринку сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки є важливою складовою аграрної політики в Україні на сучасному етапі. На вирішення цих питань було спрямовано Указ Президента України "Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку" (2000р.). Ринкові відносини розвиваються на основі ринкового механізму, головними функціями якого є: регулювання системи "попит — пропозиція" та організація виробництва, яке відповідає суспільним потребам; розвиток підприємницької діяльності та підвищення економічної зацікавленості товаровиробників; організація ділових контактів між виробниками і споживачами, їх стабільні взаємовигідні зв'язки; накопичення достовірної економічної інформації для прийняття необхідних рішень.

В процесі налагодження виробництва та реалізації продукції птахівництва важливими елементами ринкових відносин виступають сільськогосподарські підприємства (фермерські господарства та господарства населення) як виробники продукції птахівництва, споживачі, і звісно ж держава, яка є стабілізатором відносин „виробник – споживач”.

Постановка завдання. Завданням дослідження є аналіз розвитку ринку м'яса птиці та впливу на цей процес складових зовнішнього середовища; вивчення динаміки поголів'я птиці, а також рівня її споживання населенням за роки незалежності України.

Результати. Ринок м'яса птиці в Україні формується в складних соціально - політичних умовах. Недосконалість законодавчої бази та нестача